

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
к. е. н., доцент Уханова І.О.

“ _____ ” _____ 2023 р.

РЕФЕРАТ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»
на тему:
**«Проблеми та перспективи розвитку імпорту товарів легкої
промисловості України»**

Виконавець:
студент 64 групи ФМЕ
Єндилєтов Артем Володимирович _____

Науковий керівник:
к.е.н, доцент
Воронова О. В. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Легка промисловість, як галузь, відіграє важливу роль у виробництві валового національного продукту в економіці України. Приблизно половина випуску непродовольчих товарів народного споживання в Україні припадає на легку промисловість. Ця галузь виробництва є однією з найважливіших серед непродовольчих секторів. Продукція легкої промисловості спрямована на задоволення потреб населення, забезпечуючи його тканинами, одягом, взуттям та іншими предметами споживання. Крім того, ці продукти використовуються як сировина та допоміжні матеріали в інших галузях промисловості, таких як харчова та машинобудівна.

На сьогоднішній день ця галузь переживає кризовий період, і тому аналіз її сучасного стану та проблем імпорту дозволить визначити можливості та перспективи відновлення та розвитку легкої промисловості України, що і обумовлює актуальність теми.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Головною метою роботи є теоретико-практичне обґрунтування напрямів розвитку імпорту товарів легкої промисловості України.

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

- визначити особливості функціонування ринку товарів легкої промисловості;
- дослідити імпорт товарів легкої промисловості як чинник впливу на економічний розвиток країни;
- встановити методичні аспекти дослідження імпорту товарів легкої промисловості;
- проаналізувати імпорт товарів легкої промисловості України;
- визначити перспективи розвитку імпорту товарів легкої промисловості.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту товарів легкої промисловості.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти розвитку імпорту товарів легкої промисловості.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження в роботі були використані наступні методи: систематизації та узагальнення, аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналітичні та графічні методи.

Виконання кваліфікаційної роботи включало використання програмних пакетів MS Excel.

Інформаційна база дослідження. Для підготовки кваліфікаційної роботи магістра використовувалися наукові-практичні досягнення вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, нормативно-правові акти України, матеріали науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел (40 найменувань).

Загальний обсяг роботи становить 91 сторінку. Основний зміст викладено на 87 сторінках. Робота містить 10 таблиць та 11 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано 1 статтю.

1. **ІМПОРТ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ** // Збірник наукових праць кафедри міжнародних економічних відносин ОНЕУ «Світова економіка та міжнародні економічні відносини». № 4. 2024 (у друці)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»** розглянуто особливості функціонування ринку товарів легкої промисловості, визначено імпорт товарів легкої промисловості як чинник впливу на економічний розвиток країни, визначено методичні аспекти дослідження імпорту товарів легкої промисловості

У другому розділі **«АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА СУЧАСНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ»** Надано загальну характеристику стану легкої промисловості України, проведено аналіз чинників, що впливають на обсяги імпорту товарів легкої промисловості України та аналіз показників імпорту товарів легкої промисловості України .

У третьому розділі **«НАПРЯМИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ»** зроблено рекомендації щодо змін у законодавчій системі регулювання імпорту товарів легкої промисловості та запропонована стратегія вирішення проблем, пов'язаних з імпортом товарів в галузі легкої промисловості

ВИСНОВКИ

Структура легкої промисловості є досить складною. Вона відбиває технологічні стадії переробки натуральної чи хімічної сировини. До неї входять сировинні виробництва (отримання бавовни, шкір тварин), напівпродуктові (текстильне, хутряне, шкіряне), що дає кінцеву продукцію (швейна, трикотажна, взуттєва). Особливий вид виробництва – виготовлення своєрідної фурнітури.

Активізація торгівлі між країнами, залучення до міжнародного товарообігу нових держав і територій змінюють світовий ринок та посилюють міжнародну конкуренцію у сфері виробництва та насичення ринку товарами повсякденного попиту, продукцією технічного призначення. Підвищення в останні кілька років курсу євро та послаблення ділової активності ряду країн призвели до стагнації виробництва продукції легкої промисловості в Європі у багатьох сегментах та зміни основних

гравців на світовому ринку. Сьогодні лідерами в легкій промисловості є Китай, країни Середньої та Південно-Східної Азії, а також країни Південної Америки, що бурхливо розвиваються останнім часом. У цих країнах легка промисловість оголошена пріоритетною для розвитку національної економіки. У період до 2020 року виробництво та ринки цих країн (за оцінкою експертів) складуть більшу частину світової економіки, більш високу частку зростання доходу в порівнянні з економіками США та країн Європи.

Споживчий ринок товарів надає визначальний вплив підтримку загальноекономічної динаміки високому рівні. Стійке зростання реальної заробітної плати та пенсій сприяло підвищенню частки споживчих витрат населення, на які сьогодні припадає понад 70% усіх грошових витрат середньостатистичного українця. Причому зростання доходів населення призвело не тільки до нарощування обсягів продажу товарів легкої промисловості, а й до зміни асортиментної структури споживання товарів. Сьогодні купівельні переваги заможного населення переключаються на користь більш дорогих та якісних товарів, покращених споживчих властивостей та модного дизайну. У покупках низькодохідних та середньоприбуткових груп населення переважають вироби середньої якості, але доступні за ціною: китайський, в'єтнамський, турецький одяг, взуття, трикотажні та панчішно-шкарпеткові вироби, а також товари спільного, вітчизняного та білоруського виробництва. У групі одягу та взуття зберігаються високі темпи продажу товарів молодіжної моди та спортивного спрямування.

Структура споживання товарів легкої промисловості збереже свої пропорції – пріоритет у споживанні належатиме індивідуальному покупцю (населенню). Продукція лінією державних закупівель, збільшившись в абсолютному вираженні, збереже свою нинішню частку.

Істотно в перспективі зміниться і структура українського ринку, більш збалансованим стане співвідношення виробництва, легального імпорту, контрабандної та контрафактної продукції вже у 2024 році, а до 2030 року передбачається довести частку продажу товарів тіньового виробництва та незаконно ввезених товарів на територію України до 10%.

Покращення структури українського ринку можливе через впровадження комплексу заходів, спрямованих на створення цивілізованого та конкурентоспроможного ринку. Це передбачає підтримку створення сучасних товаропровідних мереж як альтернативи нечіткій, а часто й злочинній, неорганізованій торгівлі на речових ринках.

В розділі 2 визначено, що чисельність підприємств на ринку легкої промисловості в Україні входить до найбільших в Європі. З цих підприємств понад 800 є великими та середніми підприємствами. Український ринок легкої промисловості виробляє різноманітні продукти, такі як тканини, швейний і трикотажний одяг, взуття, панчішно-шкарпеткові вироби, хутро (натуральне та штучне), шкіряні товари і галантерея, фурнітура, фарфоровий

посуд і інше. Ця продукція має значущий вплив на соціально-економічний стан суспільства та національну безпеку країни.

Українська легка промисловість складається із 17 підгалузей і забезпечує приблизно 150 тисяч робочих місць, що робить її соціально значущим сектором економіки. Цей сектор є орієнтованим на кінцевого споживача та має потенціал для виготовлення різноманітних товарів, які можуть задовольнити попит на внутрішньому ринку. Підприємства легкої промисловості розташовані практично в усіх регіонах України, з основними виробничими потужностями у місті Києві та Київській області, Львівській, Дніпропетровській, Харківській, Закарпатській областях.

Головною проблемою підприємств легкої промисловості України є те, що вони в більшості випадків не виробляють повністю готовий продукт. Виробництво відбувається на базі давальницької сировини і є імпортозалежним.

Половину всієї імпортованої продукції складають такі товари: взуття та частини взуття (18,6%), одяг текстильний (11,8%), одяг трикотажний (11,0%), тканини з хімічних волокон та ниток (7,7%).

Після дослідження факторів впливу на розвиток легкої промисловості було виявлено основні тенденції, як розвивається ринок та проведено СВОТ аналіз підприємств легкої промисловості.

Аналіз чинників, що впливає на імпорт товарів легкої промисловості України дозволив виокремити чинники, що впливають на імпорт як фактор забезпечення безперебійної роботи промисловості та чинники, що узагальнено впливають на обсяги імпорту товарів легкої промисловості, які перепродаються на внутрішньому ринку.

Розрахунок та аналіз основних показників, що характеризують стан імпорту товарів легкої промисловості, дозволив зробити висновок, що географічна структура імпорту є достатньо різноманітною і включає, окрім країн Європи, країни Азії та Африки. Найбільшим імпортером для України є Китай, Туреччина та Польща.

Протягом 2020-2022 рр. щорічно зростали обсяги імпорту давальницької сировини Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей. Однак питома вага імпорту давальницької сировини у загальному обсязі імпорту товарів Львівської та Івано-Франківської областей мала тенденцію до скорочення, а Закарпатської та Чернівецької – до зростання. У Волинській області протягом досліджуваного періоду обсяги імпорту давальницької сировини, як і її частка у імпорті області залишались стабільною.

В розділі 3 на підставі проведеного аналізу та виявлених проблем розроблені рекомендації та напрямки розвитку імпорту товарів легкої промисловості, а саме:

- Встановити нульову ставку зі сплати ПДВ на обладнання, що ввозиться в Україну для виробничих потреб підприємств легкої промисловості, оскільки в Україні взагалі не виробляється таке обладнання, а відсутність доступних кредитів для виробників плюс ПДВ на обладнання, –

не дає можливостей для швидкого переоснащення та оновлення ресурсів. А ця галузь – це модна індустрія, де технології змінюються відповідно до трендів, тенденцій та пори року.

- Спрямувати кошти, вивільнені від оподаткування прибутку – на модернізацію, розбудову, цифровізацію та впровадження інновацій, пов'язаних з основною діяльністю.

Також внесено рекомендацію щодо удосконалення та спрощення митних процедур, наближення їх до підходів ЄС щодо встановлення однакового рівня пільгових ставок ввізного мита в межах певних товарних позицій, уникнення зловживань з перекодифікацією, скорочення здійснення складних лабораторних досліджень та додаткових витрат бюджету і коштів підприємств тощо.

Для вирішення проблеми тіньового імпорту рекомендовано розвивати помірний ціновий сегмент "fast fashion".

Для забезпечення результативності інноваційної діяльності в роботі визначені стратегічні напрями розвитку інновацій для підприємств галузі.

А для зниження негативного впливу імпорту вживаного одягу в Україну на попит продукції виробництва вітчизняних підприємств визначено необхідність:

– створення механізмів санітарного контролю за станом вживаних товарів та їх реалізацією;

– заборону ввезення окремих категорій вживаних товарів (такі, які не можуть використовуватись для носіння вдруге через норми санітарної безпеки);

– створення ліцензії для того, щоб займатись перепродажем вживаного одягу;

– додання відповідного механізму у Податковий кодекс, який буде накладати податок на імпортерів одягу, який вже був у вжитку.

Способом захисту вітчизняної легкої промисловості від впливу дешевої імпортової продукції, особливо з Китаю, може бути підвищення (відповідно до правил Світової організації торгівлі) митних ставок і податку на додану вартість для імпорту одягу, взуття, галантерейних та інших товарів легкої промисловості. А для сировини і тканин від яких ця галузь залежить навпаки знижувати ввізні бар'єри. Це може бути ефективним заходом для захисту галузі, яка має реальний і перспективний виробничий потенціал в Україні

АНОТАЦІЯ

Єндилєтов Артем Володимирович «Проблеми та перспективи розвитку імпорту товарів легкої промисловості України»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2023 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процес організації імпорту товарів легкої промисловості. У роботі розглядаються теоретико-методичні основи дослідження імпортової діяльності підприємств легкої промисловості. Досліджено чинники, що впливають на ефективність імпортової діяльності та систематизовано методи оцінки ефективності імпортової діяльності підприємства.

Проаналізовано показники сучасного стану та динаміки імпорту продукції легкої промисловості в Україні. Визначені чинники впливу на ефективність імпортової діяльності підприємств легкої промисловості. Проведений аналіз показників ефективності імпорту товарів легкої промисловості України на світовий ринок та чинники, що впливають на попит товарів даної галузі».

Запропоновано шляхи підвищення ефективності імпортової діяльності підприємств легкої промисловості України за рахунок удосконалення нормативно - правової бази та введення інноваційних технологій виробництва.

Ключові слова: імпортна діяльність, легка промисловість, проблеми, перспективи, фактори впливу.

ANNOTATION

Yendylietov Artem Volodymyrovych, "Problems and prospects of development of import of light industry goods of Ukraine"

Qualification work for obtaining the master's degree 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odesa National University of Economics. - Odesa, 2023.

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the process of organizing the import of light industry goods. The paper examines the theoretical and methodological foundations of the study of the import activity of light industry enterprises. Factors affecting the efficiency of import activity were studied and methods of assessing the efficiency of the enterprise's import activity were systematized.

The indicators of the current state and dynamics of imports of light industry products in Ukraine are analyzed. Factors affecting the efficiency of import activity of light industry enterprises are determined. The analysis of indicators of the efficiency of the import of goods of light industry of Ukraine to the world market and the factors affecting the demand for goods of this industry was carried out.

Ways to increase the efficiency of the import activity of light industry enterprises of Ukraine due to the improvement of the regulatory and legal framework and the introduction of innovative production technologies are proposed.

Key words: import activity, light industry, problems, prospects, influencing factors.